

законодавчого визначення обставин непереборної сили та форс-мажорних обставин на рівні норм-дефініцій та норм-правил як шляхом внесення відповідних змін до ст. 617 ЦК України, так і прийняття спеціального закону, яким би здійснювалося регулювання цього спектра важливих господарських та договірних відносин.

Це дало б змогу б більш чітко вирішувати вказані проблеми як суб'єктам господарювання, так і громадянам у разі спірних ситуацій, пов'язаних з суб'єктивною оцінкою дій (бездіяльності) кожної зі сторін договору в разі наявності обставин, які перебували поза сферою вольового впливу сторони зобов'язання.

З позицій судової практики це, безумовно, вплинуло б на формування чіткого доктринального тлумачення змісту відповідних норм судами під вирішення відповідних спорів (та об'єктивного вирішення справ, починаючи від першої інстанції до перегляду рішень у порядку ст. 355 ЦПК України, ст. 111-16 ГПК України та ст. 237 КАС України).

Література

1. Агарков М. М. К вопросу о договорной ответственности // Вопросы советского гражданского права. – М. : Юриздат, 1945. – С. 122.
2. Примак В. Ознаки непереборної сили у відносинах цивільно-правової відповідальності // Юридика Україна. – 2008. – №6. – С. 60.
3. Церковна О. В. Підстави звільнення від цивільно-правової відповідальності за завдання шкоди : дис. ... канд. юрид. наук. – Одеса, 2008. – С. 91-95.

Олена Миколаївна Єрмоленко – студентка I курсу Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий керівник: **Наталія Олександрівна Горобець** – професор кафедри юридичних дисциплін Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

ПРОБЛЕМАТИКА ДОГОВОРУ ДАРУВАННЯ В УКРАЇНІ

Із прийняттям Цивільного кодексу України (далі ЦК) правове регулювання відносин дарування було значно оновлене. Разом із тим новий ЦК не розв'язав усіх проблем укладення та виконання договору дарування; не всі законодавчі новели можна визнати обґрунтованими та чітко визначеними, деякі з них потребують змін або подальшого вдосконалення.

У своїх роботах приділяли увагу аналізу окремих аспектів договору дарування та проблемам його правового регулювання А. Гриняк, Р. Майданик, І. Спасибо-Фатєєва, Є. Харитонов, Р. Шишка, С. Фурса, І. Коробейнікова, В. Новікова та деякі інші вчені.

Перевага в цивільному обігу еквівалентно-оплатних відносин не заперечує й безоплатного передання майна однією особою іншій. У таких випадках застосовують договір дарування.

Стаття 717 ЦК визначає, що безоплатність є істотним та обов'язковим елементом поняття дарування [1]. Разом із тим традиційне розуміння договору дарування може бути поставлене під сумнів встановленням нового для цивільного законодавства правила про можливість покладення на обдарованого певного обов'язку на користь третьої особи (ст. 725 ЦК).

Дарувальник має право вимагати від обдарованого виконання покладеного на нього обов'язку на користь третьої особи. У разі порушення обдарованим обов'язку на користь третьої особи дарувальник має право вимагати розірвання договору і повернення дарунка, а якщо таке повернення неможливе відшкодування його вартості (ст. 726 ЦК).

Можна припустити, що укладаючи договір дарування з покладенням на обдарованого обов'язку на користь третьої особи, дарувальник тим самим обтяжує обдарованого майновим обов'язком, який сам дарувальник має перед цією третьою особою. Такий договір часом укладається з метою приховати інший правочин, тому він може бути визнаний недійсним (ст. 235 ЦК) [2, с. 20].

Зазначимо, що необхідно більш чітко окреслити співвідношення розміру майна, що обдаровуваний повинен передати третій особі (розміру покладення). Відомо, наприклад, що такого роду межі встановлені у спадковому праві (ч. 3 ст. 1238 ЦК) [3, с. 16].

Дослідження Марселя Мосса (французький етнолог і соціолог), показали, що до появи грошей і ринку універсальним засобом обміну в архаїчних суспільствах було дарування. Таким чином, обмін тут не є просто економічної угодою в звичайному європейському розумінні. У той же час дар в цих суспільствах не є чисто альтруїстичний акт, так як він неодмінно передбачає компенсуючий взаємний дар в тій чи іншій формі, але, на відміну від звичайної угоди, обидва ці акти відокремлені один від одного в часі.

У роз'ясненні Мін'юсту від 16.03.2011 стверджується, що договір дарування є безоплатним, тому дарувальник не має права вимагати від обдаровуваної особи зустрічних дій майнового або немайнового характеру. Договір дарування, укладений з порушенням вимог закону про безоплатність передання іншій стороні майна у власність, є нікчемним.

Якщо слідувати загальним положенням про набуття права власності за договором, право власності на нерухомого майно за договором дарування мало б виникнути у набувача з моменту нотаріального посвідчення цього договору, оскільки ч. 3 ст. 344 ЦК є імперативною нормою. Однак залишається незрозумілим, чи не суперечить вона ч. 1

ст. 722 ЦК, за якою право власності в обдаровуваного на дарунок виникає з моменту його прийняття?

Зазначимо, у частині 4 ст. 727 ЦК є застереження, що дарувальник має право вимагати розірвання договору дарування, лише за умови, якщо на момент пред'явлення вимоги дарунок є збереженим. Якщо ж в обдаровуваного майно не збереглося, то дарувальник не може розірвати договір за підставами, передбаченими у ст. 727 ЦК, а отже, не може вимагати ні повернення самого подарунку, ні відшкодування його вартості [5, с. 348].

Не можна не звернути уваги на невідповідність частини норм ст. 727 ЦК загальним положенням зобов'язального права, згідно з якими, по-перше, вимагати розірвання договору мають право лише його сторони, по-друге, підставами примусового розірвання договору можуть бути лише істотні порушення стороною умов договору (ст. 651 ЦК) або істотні зміни обставин, якими сторони керувалися при укладенні договору (ст. 652 ЦК). Між тим, ч. 1 ст. 727 ЦК надає право вимагати розірвання договору особам, які не є його сторонами (батькам, чоловікові чи дружині дарувальника, його дітям), та передбачає серед підстав розірвання договору такі неправомірні дії обдарованої особи, які безпосередньо не спрямовані на порушення договору дарування [6, с.163]. Така новела ЦК, на наш погляд, є юридично некоректною.

Отже, проблеми інституту договору дарування є перспективними для подальшого дослідження та вдосконалення. Незважаючи на давність укладення договорів дарування та врахування позитивного досвіду попередніх вітчизняних та зарубіжних кодифікацій, на жаль, існує ціла низка колізій та прогалин, які ще необхідно доопрацювати на теоретичному рівні з метою подальшого ефективного впровадження на практиці.

Література

1. Цивільний кодекс України: за станом на 2017 р. / Верховна рада України. – Офіц. вид. – Х.: ТОВ «Одіссей», 2007. – 424 с.
2. Гриняк А. Спірні питання договорів дарування та довічного утримання як підстав виникнення спільної власності громадян / А. Гриняк // Підприємство господарство і право. – 2007. – № 5. – С. 20-23.
3. Новікова В. Особливості договору дарування / В. Новікова // Підприємство господарство і право. – 2009. – № 1. – С.14 – 17.
4. Цивільне право України. Підручник: У 2 кн. /О. В. Дзери (кер. авт. кол.), Д. В. Боброва, А. С. Довгерт та ін.; За ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової. – 2-ге вид., допов і перероб. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – Кн. 2. – 640с.
5. Цивільне право України. Особлива частина: підручник / О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової, Р. А. Майданіка. – 3-тє вид., перероб. і допов. – К.: Юрінком Інтер, 2010. – 1176 с.

6. Договірне право України. Особлива частина: навч. посіб. / Т. В. Бондар, О. В. Дзера, Н. С. Кузнєцова та ін.: за ред. О. В. Дзери. – К.: Юрінком Інтер, 2009. – 1200 с. 245

Тетяна Олександрівна Зінченко – студентка I курсу Сумської філії

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий керівник: Наталія Олександрівна Горобець – професор кафедри юридичних дисциплін Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

ЗАХИСТ АВТОРСЬКИХ ПРАВ У МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

У сучасну епоху, яку називають «інформаційним суспільством», ми є свідками бурхливого розвитку інтелектуальної діяльності людини, яка є складовою частиною безпеки держави, оскільки недостатній інтелектуальний потенціал призводить до її слабкості.

Питання про захист авторського права в мережі Інтернет гостро підіймається у більшості країн світу, на жаль, в Україні йому приділяється мало уваги, тому необхідно знайти оптимальні способи вирішення даної проблеми, спираючись на міжнародний досвід.

Вивченням данного питання займалися: Ч. Н. Азімов, І. А. Безклубий, М. М. Богуславський, Ю. Л. Бошицький, О. В. Дзера, А. С. Довгерт, Р. В. Дробов'язко, В. А. Калятін, О. В. Кохановська та інші.

Серед користувачів світової інформаційної павутини можна виділити тих, хто використовує інформаційну мережу для пошуку та отримання необхідних платних і безкоштовних відомостей і послуг, і тих, хто не тільки шукає, читає, купує, грає, а й сам створює веб-сторінки, виставляючи інформацію в мережу.

Як зазначає Ріппа П. С. дані, що наповнюють глобальну мережу Інтернет, тобто контент, є об'єктами авторських прав. Але для отримання доступу до цієї комп'ютерної мережі, необхідно скористатися різноманітним програмним забезпеченням, яке, в свою чергу, є об'єктом авторського права [1].

На сьогоднішній день найпоширенішими видами порушень у мережі Інтернет є: незаконне відтворення і копіювання музичних, художніх, літературних творів чи комп'ютерних програм без попереднього надання на це згоди автором чи правовласником. Все популярнішим стає такий вид порушень, як плагіат [2].

Франція – перша країна, яка оголосила боротьбу з піратством у мережі Інтернет шляхом прийняття Закону «Про три кроки», який був розроблений за ініціативою президента Франції Ніколя Саркозі і вступив у дію з 1 жовтня 2010 року. Закон передбачив, що «пірати», які ігнорують попередження електронною поштою, втрачають доступ до мережі